

ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Вінницький національний технічний університет

Анотація. В статті визначено основні підходи до визначення поняття “ефективність менеджменту”, виокремлено критерії ефективності менеджменту.

Ключові слова: менеджмент, конкуренція, конкурентні переваги, підвищення ефективності, аналіз.

Abstract. The article identifies the main approaches to defining the concept of "management effectiveness", highlights the criteria for management effectiveness.

Keywords: management, competition, competitive advantages, increasing efficiency, analysis.

Вступ

Ефективність функціонування підприємств в сучасних умовах визначається необхідністю раціонального використання всіх наявних ресурсів підприємства, що сприяє досягненню прогресивного розвитку та підвищенню рівня конкурентоспроможності та стійкості, як на вітчизняному, так і на світовому ринках. Оцінювання рівня ефективності менеджменту є важливою складовою вдосконалення та розробки системи управлінських рішень, що визначає ступінь прогресивності системи управління на підприємстві. Вона проводиться для створення сучасної системи управління або вдосконалення існуючої

Тому для забезпечення оптимального функціонування в конкурентних умовах ринку будь-якого підприємства, дуже важливим є процес створення сучасної системи управління, яке є можливим тільки за умови ефективного оцінювання та забезпечення ефективності системи менеджменту даного підприємства.

Результати дослідження

Критерій ефективності менеджменту має відповідати таким вимогам: відображати результати господарської діяльності в повній мірі, вимірювати та фіксувати рівень для досягнення поставленої цілі. Показники ефективності виражені переважно у вартісній формі, виражають кількісне співвідношення певних економічних величин. Співвідношення отриманих результатів діяльності, а також величина витрачених ресурсів підприємства відповідно до отриманих цілей та інтересів власників виражають показники оцінювання ефективності менеджменту господарської діяльності.

Економічна ефективність характеризує: рівень використання матеріальних, фінансових, трудових, природних та інших ресурсів діяльності; за найменших витрат виробляти продукцію відповідної вартості. І формулюється показниками результативності виробничо-господарської діяльності, як рентабельність, оборотних активів, основних засобів, обсяг виготовленої продукції, трудомісткість, величина прибутку, фондівіддача, коефіцієнт фінансового левериджу, рівень ліквідності, коефіцієнт зносу основних засобів, рівень ризику тощо.

Організаційна ефективність менеджменту відображає: якість системи її управління підприємства; якість організаційної структури; реакцію системи управління на конфліктні ситуації, стреси, змінив організації; якість та реалізація прийнятих управлінських рішень.

Соціальна ефективність менеджменту характеризує: доцільність витрат і соціальних результатів діяльності підприємства намірам і соціальним інтересам громадян.

Так певне коло вчених [1] свідчить, що система поглядів на методи для оцінювання ефективності підприємства зазнала чимало змін з оцінки на впровадження новітніх методів ефективності менеджменту, які безперервно оновлюються та ускладнюються, мають змогу адаптуватися під мінливі елементи зовнішнього середовища. Результатом на практиці це може привести до циклу перешкод у їхньому запровадженні на підприємствах, таких як: труднощі в сприйнятті глобальних та національних труднощів економіки в обчисленні показників, проблеми здобуття первинної інформації, дуже низький рівень готовності персоналу для проведення необхідних

обчислень показників, нерозуміння між керівниками необхідності застосувати нові способи та підходи до оцінювання ефективності діяльності на підприємстві [1].

Особисто, деякі вчені [2] визначають, що ефективність менеджменту формується впливом, який виконує система менеджменту для досягнення кінцевої мети або для ступеню використання потенційних перспектив за даних умов. Діяльність в управлінні рахується ефективною тільки за умов повного або часткового пояснення поставлених завдань, за наявності оптимального використання існуючих ресурсів. Таке визначення, на нашу думку є не зовсім повним, оскільки ефективний менеджмент виключає можливість повного вирішення поставлених цілей, досягнення виконання завдань і місії організації. [2-3].

Деякі науковці в межах такого підходу [2] засвідчують, що «економічна ефективність – це майстерність фірми виготовляти за мінімальними витратами деяку кількість продукції через технічну ефективність та ефективний розподіл ресурсів

Ефективність також можна охарактеризувати не тільки вимірами виробництва через співвідношення «витрати-ефект», але й «зображує можливість підприємства забезпечувати відновлення витрат, пов'язаних з виробництвом продукції, а також накопичень, які є дуже необхідними при вирішенні соціальних, інвестиційних, інноваційних, екологічних та інших призначень для розвитку виробничої сфери підприємства. [4].

На думку авторів «ефективність є відношення по суспільній кінцевій результативності спільного виробництва» [5].

Ефективність, як економічна група показує співвідношення між здобутими результатами і витраченими на їх отримання ресурсів, до того ж вимірюючи ефективність ресурсів вони можуть бути представлені в певному обсязі продукції за їх початковою вартістю, або частиною вартості у вираженні виробничих витрат.

Отже, після аналізу існуючих визначень ефективності, як економічної категорії, робимо висновок, що немає єдиного підходу для визначення сутності поняття ефективності.

Утримання та підвищення ступеня конкурентоспроможності підприємств в випадку зростання конкуренції зобов'язує підприємство постійно вдосконалювати систему менеджменту. В нинішніх умовах управління на зміну ефективності менеджменту підприємств великою мірою впливає збільшення впливу факторів глобалізації та інтеграції, які дуже стрімко почали розвиватись як на макро-, так і на мікро рівнях.

У ринкових умовах ефективність менеджменту організації як відкритої системи має дві основні форми – внутрішню й зовнішню. Внутрішня форма ефективності менеджменту відображає ефективність використання ресурсного потенціалу, компетенцій персоналу та інших внутрішніх можливостей організації, власну оцінку результативності діяльності підприємства, його рентабельність та продуктивність на основі управління витратами та капіталом. Зовнішня форма ефективності менеджменту проявляє себе у ефективності застосування ринкової можливості організації. [2-5]

Великий вплив на ефективність управління мають такі чинники, як: залучення в управлінській діяльності колективу, наукова організація праці, покращення якісного складу робітників управління та ін.

Критерії ефективності менеджменту – це отримання найбільше результатів від управлінської діяльності менеджерів в організації, яка визначає найбільш якісні її сторони. Основними критеріями є:

1. Оперативність
2. Надійність системи управління
3. Якість виконання функцій
4. Оптимальність системи управління

Ми погоджуємось з думкою, що в загальному відображенні ефективність менеджменту можна розглянути у таких аспектах: як «характеристику отримання результатів (тобто як «зовнішній» фактор або з системи найбільш високого рівня) і як функцію внутрішньої діяльності системи управління, що показує співвідношення між «входами» і «виходами» (або в більш «вузькому» сенсі – як відношення між отриманими результатами управління та витратами на нього»). [3-5]

Таким чином реалізуючи ефективні аспекти менеджменту підприємства потрібно проводити оцінку керованої та керуючої системи, а також і для внутрішньої та зовнішньої складової. Тому

необхідно враховувати, що метою, є: перегляд або заміна стратегії розвитку, зміна курсу діяльності або покращення внутрішніх процесів.

Як зазначається авторами,[5] ефективність виробництва поділяють на такі види:

- 1) за наслідками: соціальна, економічна і екологічна;
- 2) за місцем одержання ефекту: локальна госпрозрахункова і народногосподарська;
- 3) за ступенем збільшення: первинна (одноразовий ефект), мультиплікаційна (багаторазово повторювана);
- 4) за метою визначення: абсолютна (визначає загальну величину ефекту або розрахунок на одиницю ресурсів або ж витрат) та порівняльна (під час обиравання оптимального варіанта з кількох варіантів господарських та інших рішень) .

Висновки

Загалом ефективність менеджменту підприємства описує рівень вирішення поставлених завдань, успіх в досягненні цілей та місії підприємства, а також його здатність до конкуренції в конкурентному середовищі. Підсумовуючи проведені дослідження, під терміном «ефективність менеджменту» пропонуємо вважати результативність управлінської діяльності, яка може виражатися, як успіх в досягненні кінцевих цілей або ступеня застосування потенційних можливостей певного підприємства тільки за умов оптимального використання ресурсів і тільки за конкретно-визначених зовнішніх умов.

Отже, враховуючи результати проведеного дослідження можна сказати, що для забезпечення оптимального функціонування в конкурентних умовах ринку, дуже важливим для підприємства є процес створення сучасної системи управління. Це зроблено за необхідності формування нових цілей, принципів та методів господарювання з ціллю залучення нових споживачів та вимог ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Пилипенко С.М. Теоретичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 10. С. 452–456. URL: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/94.pdf> (дата звернення: 23.01.2020).
2. Веснин В. Р. Менеджмент: учебник / В. Р. Веснин. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Велби, Проспект, 2010. – С. 11–13.
3. Grafton R. Q. Private property and economic efficiency: a study of a common-pool resource / R. Q. Grafton, D. Squires, K. J. Fox // Journal of Law and Economics. – 2000. –Vol. 43, No. 2, – P. 679-714.
4. Осипов В. І. Дослідження категорії «ефективність» в системі соціально-економічного розвитку суспільства / В. І. Осипов // Ринкова економіка : сучасна теорія і практика управління. – 2016. –№ 1. – Т. 15. – С. 49-66
5. Слободняк І.А. Формування бухгалтерської управлінської звітності комерційного підприємства: теорія, методологія, практика : автореф. дис. ... докт. економ. наук : спец.08.00.12 «Бухгалтерський облік, статистика» / І.А. Слободняк. – Іркутськ, 2012. – 39 с

Руда Лілія Петрівна - к.е.н, доцент кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: rudalist_ok@ukr.net

Попович Костянтин Анатолійович – студент групи МВКД-18б, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: kostiapopovich18@gmail.com

Ruda Liliia Petrivna - PhD, Assistant Professor of the Department of the Business economics and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: rudalist_ok@ukr.net

Popovych Kostiantyn Anatoliiovych - student of the MVKD-18b group, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: kostiapopovich18@gmail.com